

Inhoudstafel

Tabellen en figuren	5
1 Tabellen	5
2 Figuren	5
VOORWOORD	19
INLEIDING	21
1 Probleemstelling en onderzoeksvragen	21
2 Structuur van het boek	22
HOOFDSTUK 1. LITERATUUR	23
1. Inleiding	23
2. Algemeen	23
2.1. Juridisch kader	24
2.2. Cameragebruik in de Belgische context	24
2.3. Toepassingen cameratoezicht	25
2.3.1. Publiek cameratoezicht	25
2.3.2. Privaat cameratoezicht	26
2.3.3. Verplaatsbaar observatiesysteem (VOS) of mobiele camera's	26
2.3.4. Intelligente camera'systemen	26
2.4. Technische kenmerken camera's	26
2.4.1. Vaste camera's	26
2.4.2. Domes	27
2.4.3. Infrarood camera's	27
3. Voorwaarden effectief cameratoezicht	27
3.1. Doelstelling	28
3.2. Locatie en bereik camera's	28
3.3. Live bekijken van de beelden en directe, goed aangestuurde opvolging	28
3.4. Opnames bewaren	28
3.5. Extra aanvullende maatregelen	28
4. Effecten van camera's	29
4.1. Theoretische criminaliteitsreducerende mechanismen	29
4.1.1. Afschrikkingseffect	29
4.1.2. Efficiënte inzet acties	29
4.1.3. Zelfdiscipline	29
4.1.4. De aanwezigheid van een 'competente bewaker'	29
4.1.5. Kans op detectie	30
4.2. Eigenlijke effecten	30
4.2.1. Objectieve veiligheid	32
4.2.1.1. Verplaatsingseffect	33
4.2.1.2. Diffusie van voordelen	34
4.2.1.3. Verhoogde registratie feiten	34
4.2.2. Subjectieve veiligheid	34

5. Het belang van ‘ruchtbaarheid’	36
6. Verwachtingen en gevoelens van de burgers	36
7. Pro en contra	37
8. ‘Verstandig’ cameratoezicht	37
9. Overzicht literatuur	38
10. Conclusie	42
HOOFDSTUK 2. METHODOLOGIE	45
1. Probleemstelling	45
1.1. Doelstelling	45
1.2. Onderzoeksvragen	45
2. Methodologisch design	46
3. Onderzoeksdesign	48
3.1. Selectie van de onderzoekseenheden/cases	48
3.2. Selectie van de sites	49
3.3. Dataverzameling en analyse	50
3.3.1. Objectieve veiligheid	50
3.3.2. Subjectieve veiligheid	52
3.4. Respons	53
3.5. Analyses	53
3.6. Bevraagde variabelen	54
3.6.1. Afhankelijke variabelen	54
3.6.2. Onafhankelijke variabelen	55
3.6.3. Socio-demografische achtergrondvariabelen	56
3.7. Verwerking van de resultaten	56
3.7.1. Objectieve veiligheid	56
3.7.2. Subjectieve onveiligheid	58
4. Methodologische beperkingen en tekorten	58
HOOFDSTUK 3. ANALYSE EN RESULTATEN	61
<i>Objectieve veiligheid</i>	61
1. Alle steden samen	61
1.1. Situering	61
1.2. Algemene geregistreerde criminaliteit	62
1.2.1. Absolute cijfers	62
1.2.2. Odds ratios	62
1.2.3. Grafische weergave	62
1.3. Geregistreerde criminaliteit per categorie	63
1.3.1. Absolute cijfers	63
1.3.2. Odds ratios	64
1.3.3. Grafische weergave	64
1.3.3.1. Overlast	64
1.3.3.2. Diefstallen en beschadigingen	65
1.3.3.3. Fraude en bedrog	66
1.4. Conclusie	67

2. Case 1	67
2.1. Situering cameratoezicht	67
2.1.1. Technische gegevens	67
2.1.2. Plaatsing	68
2.1.3. Verantwoordelijken camerasystemen	68
2.1.4. Toezicht	68
2.1.5. Doelstellingen	69
2.1.6. Bijkomende getroffen maatregelen en analysemoelijkheden	69
2.2. Geselecteerde sites	70
2.2.1. Onderzoekssite	70
2.2.2. Buffersite	70
2.2.3. Controlesite	71
2.3. Beschikbare cijfergegevens	71
2.3.1. Absolute cijfers	71
2.3.2. Odds ratios	72
2.4. Geregistreerde criminaliteit per categorie	73
2.4.1. Absolute cijfers	73
2.4.2. Odds ratios	73
2.4.3. Grafische weergave	74
2.4.3.1. Overlast	74
2.4.3.2. Diefstallen en beschadigingen	74
2.5. Algemene geregistreerde interventies	76
2.5.1. Absolute cijfers	76
2.5.2. Odds ratios	77
2.6. Geregistreerde interventies per categorie	78
2.6.1. Absolute cijfers	78
2.6.2. Odds ratios	78
2.6.2.1. Overlast	78
2.6.2.3. Geweld en bedreigingen	80
2.6.2.4. Fraude en bedrog	81
2.7. Conclusie	81
3. Case 2	82
3.1. Situering cameratoezicht	82
3.1.1. Technische gegevens	82
3.1.2. Plaatsing	82
3.1.3. Toezicht	83
3.1.4. Doelstellingen	83
3.1.5. Andere maatregelen	83
3.1.6. Moeilijkheden	84
3.2. Geselecteerde sites	84
3.2.1. Onderzoekssite	84
3.2.2. Buffersite	85
3.2.3. Controlesite	85
3.3. Beschikbare cijfergegevens	85
3.4. Geregistreerde algemene criminaliteit	85
3.4.1. Absolute cijfers	85
3.4.2. Odds ratios	86
3.4.3. Grafische weergave	86

3.5.	Geregistreerde criminaliteit per categorie	87
3.5.1.	Absolute cijfers	87
3.5.2.	Odds ratios per site	87
3.5.3.	Grafische weergave	88
3.5.3.1.	Overlast	88
3.6.	Geregistreerde interventies algemene criminaliteit	89
3.6.1.	Absolute cijfers	89
3.6.2.	Odds ratios	89
3.7.	Geregistreerde interventies per categorie	90
3.7.1.	Absolute cijfers	90
3.7.2.	Odds ratios	90
3.7.3.	Grafische weergave	91
3.7.3.1.	Overlast	91
3.7.3.2.	Fraude en bedrog	92
3.8.	Conclusie	92
4.	Case 3	95
4.1.	Situering cameratoezicht	93
4.1.1.	Technische gegevens	93
4.1.2.	Plaatsing	94
4.1.3.	Verantwoordelijken camerasystemen	94
4.1.4.	Toezicht	94
4.1.5.	Doelstellingen	95
4.1.6.	Andere maatregelen en moeilijkheden	95
4.2.	Geselecteerde sites	96
4.2.1.	Onderzoekssite	96
4.2.2.	Buffersite	97
4.2.3.	Controlesite	97
4.3.	Beschikbare cijfergegevens	97
4.4.	Geregistreerde algemene criminaliteit	97
4.4.1.	Absolute cijfers	97
4.4.2.	Odds ratios	98
4.4.3.	Grafische weergave	98
4.5.	Geregistreerde criminaliteit per categorie	99
4.5.1.	Absolute cijfers	99
4.5.2.	Odds ratios	99
4.5.3.	Grafische weergave	99
4.5.3.1.	Overlast	99
4.5.3.2.	Diefstallen en beschadigingen	100
4.5.3.3.	Fraude en bedrog	101
4.6.	Conclusie	102
5.	Case 4	102
5.1.	Situering cameratoezicht	102
5.1.1.	Technische gegevens	102
5.1.2.	Plaatsing	102
5.1.3.	Verantwoordelijken camerasystemen	103
5.1.4.	Toezicht	103
5.1.5.	Doelstellingen	103
5.1.6.	Andere maatregelen binnen de stad	103
5.1.7.	Moeilijkheden	103

5.1.8.	Opmerkingen	104
5.2.	Geselecteerde sites	104
5.2.1.	Onderzoekssite	104
5.2.2.	Buffersite	104
5.2.3.	Controlesite	104
5.3.	Beschikbare cijfergegevens	105
5.4.	Geregistreerde algemene criminaliteit	105
5.4.1.	Absolute cijfers	105
5.4.2.	Odds ratios	105
5.4.3.	Grafische weergave	106
5.5.	Geregistreerde criminaliteit per categorie	107
5.5.1.	Absolute cijfers	107
5.5.2.	Odds ratios	107
5.5.3.	Grafische weergave	107
	5.5.3.1. Diefstallen en beschadigingen	107
5.6.	Conclusie	108
6.	Case 5	109
6.1.	Situering cameratoezicht	109
6.1.1.	Technische gegevens	109
6.1.2.	Plaatsing	109
6.1.3.	Toezicht	109
6.1.4.	Doelstellingen	110
6.2.	Beschikbare cijfergegevens	110
6.3.	Geregistreerde algemene criminaliteit	110
6.3.1.	Absolute cijfers	110
6.3.2.	Odds ratios per site	111
6.3.3.	Grafische weergave	111
6.4.	Geregistreerde criminaliteit per categorie	112
6.4.1.	Absolute cijfers	112
6.4.2.	Odds ratios	112
6.4.3.	Grafische weergave	113
	6.4.3.1. Overlast	113
	6.4.3.2. Diefstallen en beschadigingen	114
6.5.	Conclusie	114
7.	Case 6	115
7.1.	Situering cameratoezicht	115
7.1.1.	Technische gegevens	115
7.1.2.	Plaatsing	115
7.1.3.	Verantwoordelijken camerasystemen	116
7.1.4.	Toezicht	116
7.1.5.	Doelstellingen	116
7.2.	Geselecteerde sites	116
7.2.1.	Onderzoekssite	116
7.2.2.	Buffersite	117
7.2.3.	Controlesite	117
7.3.	Beschikbare cijfergegevens	117
7.4.	Geregistreerde algemene criminaliteit	117
7.4.1.	Absolute cijfers	117
7.4.2.	Odds ratios	118

7.4.3.	Grafische weergave	118
7.5.	Geregistreeerde criminaliteit per categorie	119
7.5.1.	Absolute cijfers	119
7.5.2.	Odds ratios	119
7.5.3.	Grafische weergave	120
7.5.3.1.	Overlast	120
7.5.3.2.	Diefstallen en beschadigingen	121
7.5.3.3.	Geweld en bedreigingen	121
7.6.	Conclusie	122
8.	Case 7	122
8.1.	Situering cameratoezicht	122
8.1.1.	Technische gegevens	122
8.1.2.	Plaatsing	123
8.1.3.	Verantwoordelijken camerasystemen	123
8.1.4.	Toezicht	123
8.1.5.	Doelstellingen	124
8.1.6.	Andere maatregelen getroffen en moeilijkheden	124
8.2.	Geselecteerde sites	124
8.2.1.	Onderzoekssite	124
8.2.2.	Buffersite	124
8.2.3.	Controlesite	125
8.3.	Beschikbare cijfergegevens	125
8.4.	Geregistreeerde algemene criminaliteit	125
8.4.1.	Absolute cijfers	125
8.4.2.	Odds ratios	126
8.5.	Geregistreeerde criminaliteit per categorie	126
8.5.1.	Absolute cijfers	126
8.5.2.	Odds ratios	126
8.5.3.	Grafische weergave	127
8.5.3.1.	Overlast	127
8.5.3.2.	Fraude en bedrog	127
8.6.	Longitudinale analyse	129
8.7.	Conclusie	129
	<i>Subjectieve veiligheid</i>	130
1.	Beschrijvende statistiek	130
1.1.	Univariate analyse: frequentieverdeling opgenomen variabelen	130
1.2.	Cameratoezicht als effectief criminaliteitsbestrijdingsmiddel	131
1.2.1.	Cameratoezicht als hulp bij het bestrijden van algemene criminaliteit	131
1.2.2.	Cameratoezicht als hulp bij het ophelderen van inbraken en diefstallen	132
1.2.3.	Cameratoezicht als hulp bij het bestrijden van geweld op straat	132
1.2.4.	Cameratoezicht als hulp bij het bestrijden van vandalisme	133
1.2.5.	Conclusie	133
1.3.	Cameratoezicht als privacy-issue	133
1.3.1.	Cameratoezicht als inbreuk op de privacy	133
1.3.2.	Cameratoezicht als vrijheidsbeperkende maatregel	134
1.3.3.	Cameratoezicht als algemeen probleem	134

1.3.4.	Cameratoezicht als publiek bewakingsstelsel en niet op privaat eigendom	134
1.3.5.	Conclusie	135
1.4.	Bivariate correlaties en verschillen tussen groepen	135
1.4.1.	Geslacht	136
1.4.2.	Andere demografische variabelen	136
1.4.3.	Camerabewustzijn	137
1.5.	Multivariate analyses	138
1.5.1.	Huidige situatie	138
1.5.1.1.	Afhankelijke variabele: algemene veiligheidsbeleving	138
1.5.1.2.	Afhankelijke variabele: verschillende dimensies veiligheidsbeleving: afzonderlijke variabelen	141
1.5.2.	Gepercipieerde verandering/evolutie	144
1.5.2.1.	Afhankelijke variabele: verandering algemene veiligheidsbeleving	144
1.5.2.2.	Afhankelijke variabele: verandering verschillende dimensies veiligheidsbeleving afzonderlijk	146
1.5.3.	Problematische gebeurtenissen: huidige situatie en gepercipieerde verandering/evolutie	149
2.	Conclusie	152
 HOOFDSTUK 4. SAMENVATTEND EN CONCLUSIE		153
1.	Algemene samenvatting gevonden resultaten	153
1.1.	Objectieve veiligheid	153
1.2.	Subjectieve veiligheid	159
2.	Eindconclusie en de aanbevelingen	160
2.1.	Effectiviteit?	160
2.1.1.	Effect op criminaliteit en overlast	160
2.1.2.	Effect op onveiligheidsgevoelens	161
2.1.3.	Effect op politie-inzet	162
2.2.	Verplaatsingseffect en/of diffusie van voordelen	162
2.3.	Lessen voor de praktijk	163
2.3.1.	Hot spots, hot times, hot crimes	163
2.3.2.	Doelmatigheid	165
2.3.3.	Communicatie	165
2.3.4.	Live toezicht	166
2.3.5.	Evaluatie	167
2.3.6.	Integraliteit	167
2.4.	De witte raaf	168
2.5.	Tot slot ...	168
 BIBLIOGRAFIE		169
Bijlage 1: Toegepast onderzoeksdesign (schematische weergave)		175
Bijlage 2: Enquête subjectieve bevraging		177
Bijlage 3: Operationalisering gebruikte schalen		189
Bijlage 4: Bivariate correlaties gebruikte variabelen		193